

Проект IDCAP: Подобряване на цифровите компетенции на
възрастни

Проект номер: 2018-1-PL01-KA204-051003

Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и цифрово съдържание

1. Въведение	3
2. Сърфиране в интернет	4
3. Търсене и филтриране на данни	6
4. Обработка на информация и цифрово съдържание	10
5. Заключение	14
Библиография:.....	15

1. Въведение

Този модул обхваща основните знания за това как да използвате интернет за търсене на информация, данни и материали, както за професионална, така и за лична употреба, за работа или отпих. Ще разгледаме основните понятия и рискове, както и необходимите предпазни мерки при обработката на цифрово съдържание. След края на това хапче за обучение ще бъдете по-уверени и ще можете да използвате интернет като предимство и помощ във вашето ежедневие. В този материал използваме думата интернет, мрежа, световна мрежа. Същото се отнася и за интернет страница, уебсайт или просто сайт.

Ще разгледаме основите на това как да търсите информация през интернет, което често се представя като сърфиране в интернет или просто сърфиране.

След това ще представим техники за това как да търсите конкретна информация и как да посочите и стесните резултатите си от търсенето.

В крайна сметка ще разгледаме основите на това как да обработваме информацията, която получаваме от интернет и как да обработваме цифровото съдържание като цяло.

2. Сърфиране в интернет

Терминът „сърфиране“ в интернет често се описва като акт на бързо преминаване през информация без някаква конкретна цел или цел, докато при използване на интернет се използва използването на световна мрежа (www) за същата цел. Можете да сърфирате в интернет по редица начини, като например да използвате любимия си интернет браузър като Firefox, Google Chrome, Opera и т.н., или можете да използвате някои от социалните медии за търсене на конкретна информация, филми, снимки, блогове, статуси, туитове и др. Важно е да споменем, че сърфирането в интернет е съзнателният акт на търсене на информация в която и да е област или област от живота, която искате.

Докато сърфирате в интернет и отваряте различни страници, уебсайтове, снимки, филми и т.н., на вашето устройство (компютър, лаптоп, таблет, смартфон) се съхранява малко количество информация, което се нарича бисквитка. Той дава информация за вашите навици на сърфиране, какво харесвате, кои страници се посещават най-често и т.н. Полезно е както за вас, така и за доставчиците на съдържание, които често използват тази информация за извършване на целенасочена реклама. Така например, ако често посещавате определен онлайн магазин, рекламите за него най-вероятно ще се появяват по-често в резултатите от вашето търсене и дори на посещаваните от вас страници, които нямат нищо общо с конкретния магазин. Същият механизъм се прилага, когато четете новини, книги, електронни списания и др. Въпреки че можете да почистите повечето бисквитки, някои са добре скрити и трудно се намират на вашата машина. Ето защо е важно да не посещавате сайтове със съмнителна репутация или по принцип уебсайтове или страници, които предлагат много „безплатно“ - е, те се възползват от

вашето посещение и като ви показват реклами, което в много случаи първо сте принудени за гледане / четене, преди да се появи действителното съдържание. В социалните платформи като Facebook, Twitter, YouTube, Instagram и други платформата „съхранява“ информация за вашите приятели, кои видеоклипове сте гледали, кои снимки или снимки ви харесват, кои статии четете и с уважение ви предлага реклами въз основа на вашите цифрови навици и история на употреба.

В някои случаи дори алгоритмите за изкуствен интелект или машинно обучение се използват, за да „изчислят“ вашите предпочитания и да ви насочат към реклами, които по-точно съответстват на вашите собствени предпочитания в мрежата. Във всяка интересна област трябва да използвате логиката на здравия разум и не е задължително да се доверявате на всичко, което сте виждали, чели или гледали в мрежата, тъй като не е задължително да е вярно, докато в някои случаи информацията може умишлено да подвежда , невярно или неправилно. Дори добре известни доставчици понякога стават жертви на невярна информация, фалшиви новини или поне не на 100% коректни материали и съобщения. По този начин, ако нещо е твърде добро, за да е истина, звучи твърде странно или просто е от подозрителен източник, се осъмнете и проверете при други известни и надеждни доставчици за потвърждение и двойна проверка. Социалните медии са особено податливи на разпространение на фалшиви или фалшиви новини, тъй като хората споделят информация, статии, снимки и видеоклипове много често, без да проверяват валидността на представеното. Докато големите компании усилено се опитват да ограничат разпространението на такива материали, е много трудно да го направят, без да жертват ключовата свобода на хората в интернет или ключовите характеристики на социалните платформи.

3. Търсене и филтриране на данни

Търсенето на данни в интернет се извършва с помощта на специализирани търсачки като Google, Yahoo, Ask.com, Bing, DuckDuckGo, CC Search, Wiki.com и др. Или с помощта на вградените възможности за търсене на социалните платформи. В случай на социални платформи, търсенето често е ограничено до това, което е налично или е публикувано на платформата, докато търсачките предоставят информация за това, което е достъпно на интернет сайтовете в мрежата.

Въпреки че Google е търсачката номер едно в света, това си струва, тъй като проследява вашето търсене на информация. В някои интернет браузъри като Chrome и Firefox можете също да отворите раздела „инкогнито“ и да търсите от него. Тогава браузърът не съхранява информация за вашето търсене, но все пак може да бъде извлечен от вашия интернет доставчик. В отговор на тактиката на Google и социалните платформи се появиха нови търсачки като DuckDuckGo, която в никакъв смисъл не съхранява лична информация за вас, така че е отличен избор за тези, които искат да защитят личната си информация. Като отговор на нарушения на авторски права и съдебни дела CC Search предлага търсене по стандартите на Creative Commons, които често са напълно безплатни за използване дори за търговски цели. Wiki.com е търсачка за тези, които предпочитат генерирано от потребителите съдържание като Wikipedia. Въпреки че няма 100% гаранция във всяка търсачка, ако искате дори да шифровате вашите търсения, можете да използвате searchencrypt.com, който криптира вашите търсения и запазва поверителността ви по-безопасна.

Търсенето обикновено се извършва с помощта на „ключови думи“, които описват това, което търсите. Например, ако търсите рецепта за торта, трябва да поставите в полето за търсене или адресната лента на повечето интернет браузъри думите „торта“ и „рецепта“. Можете също така да посочите кои ключови думи трябва задължително да се показват в резултатите от търсенето, като добавите тире около ключовата си дума. Например, ако търсите рецепта за шоколадова торта, търсачката ще търси някоя от думите, независимо от реда, в който се появяват. Ако поставите ключовите си думи в тирета, тогава търсачката ще върне само резултати, които се появяват с абсолютно същата фраза и ред. Понякога ключовите думи могат да доведат до неясни резултати. Например, ако търсите ескорт, той ще ви предостави резултати за ескорт (обикновено момичета ескортират около мястото ви на търсене) или резултати за автомобилите Ford Escort. Използвайки тире като ескорт - автомобил, търсачката ще игнорира резултати, съдържащи думата „кола“ в тяхното описание или текст. Друг начин да посочите къде да търсите е използването на двоеточие, което ще ограничи резултатите от търсенето до определен уебсайт. Например, ако въведете Ali: nba.com, търсенето ще ви предостави резултати само от уебсайта NBA.com, в които се споменава „Ali“. Използването на звездичка пред дума ще каже на търсачката да добави всяка дума, която съответства на ключовата Ви дума и ще филира в звездичката с автоматизирани думи. Това е особено полезно, ако търсите текстове на песни, но не си спомняте всички. Ще дойде време търсачките да не ви предоставят резултатите, които очаквате. Опитайте след това да добавите още думи и използвайте думи, които най-вероятно ще бъдат използвани от уебсайтовете. Например, ако „интервюто за работа“ не предоставя резултатите, които търсите, опитайте да добавите „как да се подготвите за интервю за работа“ и поставете търсенето на тирета. Важно е да използвате правилните ключови думи при търсене. Например вместо „боли ме крак“ използвайте „крампи на краката“, тъй като това е медицинският термин, който ще се използва при медицински

състояния. Същото се отнася и за главоболието, вместо да ме боли главата. Други методи за търсене са използването на гласови команди (работи добре на английски език и може да не е толкова добро на други езици) или търсене на определено изображение. За да търсите изображение, отидете в раздела „Изображения“ под полето за търсене на Google и кликнете върху него. В заявеното търсене сега има икона на камера, която можете да използвате, за да предоставите URL връзка към конкретно изображение или да качите изображение, което сте направили. В момента в търсачката на Google можете да изберете да търсите в следните области: Всички, Изображения, Видео, Новини, Карти, Книги, Полети, Финанси. Можете също да отидете в настройките за търсене и да посочите още повече как да извършвате търсенето си - по регион, държава, език, брой резултати на страница, като използвате филтър за безопасно търсене - това ще премахне от вашите търсения най-неподходящите или явни резултати за възрастни или насилие. Други търсачки предоставят подобни възможности и обикновено групират резултатите от търсенето в различни категории като култура, свободно време, пътувания, развлечения, новини и т.н.

Използването на настройките на вашия браузър е друг начин да посочите коя търсачка искате да използвате при търсене. Отворете настройките на браузъра и потърсете областта, където можете да посочите коя търсачка да се използва по подразбиране. Това е полезно, когато търсите директно от адресната лента на браузъра. Винаги можете да отидете до конкретна търсачка, като въведете нейния уеб адрес в адресната лента на браузъра (например bing.com) и да извършите търсенето си в полето за търсене, предоставено след влизане в сайта.

В социалните платформи като Facebook, Youtube, Instagram или Twitter има специално поле за търсене в горната част на приложението, изобразено с икона на лупа. След като въведете думата за търсене,

можете допълнително да посочите дали търсите хора, снимки, публикации, видеоклипове, събития, групи, места, връзки или в някои случаи хаштагове.

4. Обработка на информация и цифрово съдържание

В по-широк смисъл цифровото съдържание е всяко съдържание, предоставено в цифрова форма, съхранявано в цифрова форма и разпространявано в цифрова форма. Тя може да включва видео, изображения, текст, прогноза за времето, карти, компютърни файлове, различни типове медии, софтуер и др. Цифровото съдържание се увеличава бързо, тъй като все повече хора имат достъп до интернет, било то чрез стационарни или мобилен интернет чрез своите смарт телефони. Днес е изключително лесно да заснемете снимка, кратко видео (или видеоклип) и да ги споделите на каквато и да е цифрова платформа, медия, сайта, който желаете, само с помощта на вашия смартфон и без тежестта да го обработите предварително в цифров формат. По този начин с увеличаването на цифровото съдържание се наблюдава и увеличаване на данните, които не са непременно верни или са манипулирани по един или друг начин. В тази светлина е много препоръчително потребителите на цифрово съдържание да притежават основни познания за обработка (по отношение на консумацията) на цифрова информация, както и знания за това как да създават, обработват и публикуват цифрово съдържание в интернет.

Като общо правило, всеки неизвестен източник на информация в интернет трябва да бъде достъпен с презумпцията, че представеното там цифрово съдържание може да е подозрително или манипулирано. В интерес на истината всяко цифрово съдържание, представено в интернет, по подразбиране се манипулира под една или друга форма, която идва от самата природа на интернет - това, което виждате на екрана на вашето устройство, всъщност е локално копие на хоствано съдържание на друга машина. Манипулирането на съдържанието не

винаги е лошо нещо - може да се създаде хумористичен материал, форма на изкуство, информация за други и т.н., но трябва да бъде ясно и подвеждащо за широката общественост. Днес има опасения, че така нареченият „дълбок фалшификат“ може да повлияе на решенията и вярванията на хората и в действителност в някои случаи дълбокият фалшификат е толкова убедителен, че е предизвикал разследване от официални държавни органи. Deep fake вземете изображение или видео на съществуващо лице и ги заменете с някой друг. Известен е дълбок фалшив видеоклип (който между другото е много, много убедителен за нетренираното око) на президента Барак Обама, който говори, просто не той, а актьор говори и видеото е толкова добре манипулирано изглежда, че президентът говори. Затова бъдете предупредени и вярвайте автоматично на всичко, което виждате, четете или чувате в интернет, дори и да го представят известни личности. Първо проверете източника. Една от най-лесните стъпки е да погледнете адресната лента и да откриете дали източникът е добре познат носител или е нещо, за което никога не сте чували. Второ, потърсете в интернет дали има други източници, потвърждаващи или отричащи историята. Имайте предвид, че някои фалшификати маскират източника във въпрос, който е много убедителен и не се открива толкова лесно. Например canon.com е домейнът на известната японска корпорация за изображения и оптични продукти, но ако в адресната лента е посочен caNNon.com, това няма нищо общо с истинската компания.

При обработката на информация като новини, прогноза за времето и т.н. трябва да се използват надеждни източници. Има и много инструменти, които да ви помогнат да оптимизирате потока от новини, като автоматизирани четци на новини, където посочвате източниците, от които искате информация. Същото важи за почти всяко друго цифрово съдържание, което намерите в интернет. Можете да се абонирате за новинарски канали, за да получавате актуализации за новини, нови

видеоклипове, нови истории и др. Повечето социални мрежи предоставят групи, в които хората, споделящи едни и същи интереси, могат да участват и да получават автоматични актуализации, след като нещо ново бъде споделено с останалите. Те могат да бъдат възможно най-разнообразни, от изкуства до готвене, от страници / групи за хумор до овладяване на умения в различни области. След като се абонирате или в някоя социална медия „харесате“ определена група, ще започнете да получавате известия веднага след публикуването или споделянето на нещо ново. В някои социални медии трябва да "следвате" човек, група, страница и тогава същият механизъм работи автоматично.

Създаването на цифрово съдържание като снимки, публикации, видеоклипове, картини, видеоклипове и др. Е лесно с днешната технология, най-вече със смартфоните. Много от тях идват с вече инсталирани инструменти, които човек може да използва, за да създава и споделя в сайтове и услуги в социалните медии. Въпреки че редактирането на видео не е толкова просто, има много онлайн и безплатни инструменти, които човек може да използва за манипулиране и създаване на видео съобщения, видеоклипове или дори кратки документални филми по теми, които ви интересуват. След като казахте това, важно е да запомните, че каквото и да споделяте / публикувате в интернет, ще остане там почти завинаги, дори ако го изтриете. Така че бъдете внимателни и не споделяйте / публикувайте неща, които може да са неудобни за вас или за другите. Опитайте се да избягвате да влизате в безкрайни чатове под някои теми, особено ако виждате „хора“, които публикуват неподходящи, вулгарни или смущаващи коментари. Имайте предвид, че понякога тези „хора“ може да са просто софтуер, специално създаден, за да дразнят другите потребители и основната му цел е да създава повече коментари. Интернет тормозът и тормозът са се увеличили, както и троллингът. Тролирането в интернет означава, че има реални хора, на които понякога работата на пълен работен ден е да публикува негативни коментари (особено под политически изявления),

само за да отклони мнението на обикновените зрители или да го измести в определена посока. Може да се използва и за дискредитиране на определено лице или официален акаунт.

Не забравяйте, че всичко, което виждате в интернет, носи авторски права, така че не публикувайте нечии материали като ваши. В някои случаи в социалните медии можете да споделите публикация (например статия във вестник), но тя ясно показва кой е оригиналният автор. Прочетете внимателно условията на всеки сайт, социални медии и т.н., за да знаете какво е разрешено и какво не. Например на повечето сайтове в социалните медии голотата не е разрешена и същото важи за някои вулгарни ключови думи, които могат да бъдат открити автоматично. Винаги публикувайте оригиналните си снимки, материали, публикации, състояние, мнение и видеоклип. Когато споделяте, също е важно да изберете с кого да споделяте - за широката публика или просто за вашите приятели или семейство. Не споделяйте материали от семейния си живот с широката публика, освен ако не искате тази публикация да бъде видима. Винаги можете да посочите и ограничите кой може да вижда вашите публикации и в някои случаи колко дълго искате те да бъдат налични.

За да обработите вашето цифрово съдържание, има многобройни редактори както за снимки, така и за видео, докато обикновено социалните медии предоставят възможности за проверка на правописа и за писмен текст на английски език. На цифрови снимки (и видеоклипове) можете да добавяте различни филтри, да променят наситеността, контраста и т.н. .. Можете да използвате предоставените с вашето устройство или да инсталирате този, който ви харесва най-много. Имайте предвид, че повечето безплатни онлайн редактори обикновено имат някои ограничения и трябва да си купите такъв, за да отключите всички функции. Тези софтуерни услуги често добавят към вашата снимка или видео написан знак, че материалът е създаден с помощта на този софтуер, което може да не ви хареса.

Експериментирайте и проверявайте, докато намерите този, който отговаря на вашите нужди.

5. Заключение

В наши дни е почти невъзможно да се мине без използване на интернет. Може да бъде за работа, за удоволствие или просто за търсене на информация онлайн. Все повече дейности се извършват онлайн: от новини до банкиране, от плащане на сметките до резервиране на билети (или закупуването им) за театър.

От друга страна, наличната в интернет обширна информация не винаги е достоверна или в някои случаи е подвеждаща и трябва да бъдете предпазливи и внимателни, когато разглеждате и обработвате получената информация. Има специфични техники за това как да стесните резултатите от търсенето и как да получите това, което точно търсите и те са показани тук.

При обработката на цифрово съдържание и информация има много безплатни инструменти, които могат да опростят задачата. От друга страна, широкото използване на такива инструменти не винаги е толкова безплатно, колкото смятаме, че е и може да изложи някои потребители на нежелани последици. Винаги е добра стъпка да проверите и намерите надеждни уебсайтове, източници на информация и източници на инструменти и приложения, които човек използва.

Библиография:

<https://norecopa.no/files/teaching/Internet/basics.html>

<https://books.google.bg/books?id=QN7yCQAAQBAJ&pg=PA197&lpg=PA197&dq=3.%09Searching+and+filtering+data+from+internet&source=bl&ots=sqGSaBo9wS&sig=ACfU3U37zXMX8xDgA3ceObMLQXyr0P->

[Upw&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwj_vZHNjPfoAhWEyKYKHZguDK0Q6AEwC3oECA0QKA](https://books.google.bg/books?id=QN7yCQAAQBAJ&pg=PA197&lpg=PA197&dq=3.%09Searching+and+filtering+data+from+internet&source=bl&ots=sqGSaBo9wS&sig=ACfU3U37zXMX8xDgA3ceObMLQXyr0P-Upw&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwj_vZHNjPfoAhWEyKYKHZguDK0Q6AEwC3oECA0QKA)

https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_content